

amsterdam economic board

connecting innovators

**Leerervaringen:
Community of Practice 2
Circulair inkopen**

Doel, opzet en deelnemers Community of Practice

Doel

- Onderling kennis en ervaringen uitwisselen
- Goed en slecht geslaagde voorbeelden bespreken
- Met elkaar marktmacht organiseren zodat er meer circulaire producten en diensten op de markt komen

Opzet

- 6 bijeenkomsten (september 2017 - maart 2018)

Deelnemers

NUON, ABN AMRO, Flora Holland, Havenbedrijf Amsterdam, NovaCollege, InHolland, Zaanstad, AM, BAM, RAI, Rabobank. Onder begeleiding van Jacqueline Cramer (moderator) en Marjolein Brasz, Amsterdam Economic Board

amsterdam economic board

Resultaten Community of Practice 2

Uitgangspunten

1. We maken gebruik van reeds ontwikkeld materiaal (zoals van Pianoo, MVO Nederland, Copper8 en de eerste Community of Practice).
2. Circulair inkopen past binnen MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen), waarin het vinden van een verantwoorde balans tussen People, Planet en Profit (PPP) centraal staat – hier en elders op de wereld.
3. Circulair inkopen richt zich op het voorkomen van verontreiniging **door de kringlopen van water, energie en grondstoffen te sluiten** (circulair maken). Per project wordt bekeken welke aspecten van PPP prioriteit hebben in het licht van circulariteit. ISO MVI biedt daarom een goede kapstok. Experimenteren met nieuwe manieren van samenwerking en nieuwe verdienmodellen vormt een cruciaal onderdeel. Vaak komt anders de vernieuwing niet van de grond.

Circulair inkopen moet aansluiten bij de visie, missie en strategie van de eigen organisatie: het is maatwerk

Elk bedrijf heeft een eigen 'haakje' in de visie/missie/strategie om circulariteit te verankeren

Enkele voorbeelden: Zaanstad ziet kansen om social return met circulair te verbinden in concrete projecten. Havenbedrijf wil aansluiten bij de noodzaak om van fossiel naar circulair te gaan. Flora Holland wil circulair omdat de markt erom vraagt en zit in de positie om zelf regie te pakken. Rabobank wil aan de hand van concrete voorbeelden (City Farm) de missie illustreren. AM wil verantwoordelijkheid nemen om te bouwen met zo min mogelijk milieuimpact. ABN Amro stelt dat de missie/visie te algemeen is om circulariteit eruit te lichten. Proeftuinieren, zoals via Circl, maakt zaken concreet.

Het is afhankelijk van de bedrijfscultuur hoe je begint. Een erg procedurele organisatie wil eerst zaken vastleggen in beleid en procedures terwijl meer doe gerichte organisaties starten met concrete voorbeelden. De laatste categorie is in deze groep oververtegenwoordigd. Daarom gaan velen aan de slag met concrete projecten.

Creëren van draagvlak binnen de organisatie: do's & don'ts

1. Kies een eigen aanpak om binnen je organisatie draagvlak te creëren: het is maatwerk
2. Doe het niet alleen, maar betrek mensen die mee willen werken: co-champions.
3. Betrek op zijn minst de directie, inkoop en de budgethouder.
4. Start het implementatieproces op pragmatische wijze en stel prioriteiten.
5. Begin binnen de organisatie daar, waar reeds energie zit op het thema en waar men aan de hand van voorbeelden het belang ervan zichtbaar kan maken.
6. Selecteer projecten die aansluiten bij je ambitie.
7. Vier de resultaten en schaal pilots bij succes op.
8. Zorg ervoor dat binnen de organisatie ruimte is voor experimenteren en leren.
9. Draag op transparante wijze de resultaten intern en extern uit, bij voorkeur via de (co)champions in de organisatie.
10. Zoek verbinding en samenwerking met andere organisaties die circulair inkopen prioriteit willen geven op vergelijkbare thema's. Door volume te maken wordt het aantrekkelijk voor een producent om te innoveren.

Circulair aanbesteden: hoe doe je dat?

1. Pianoo heeft een bruikbare fasering geformuleerd voor het aanbestedingsproces (zie website Pianoo circulair inkopen). Een prestatie gericht contract heeft de voorkeur. Het geeft mogelijkheden om samen met de markt innovaties te verkennen en het tot een gezamenlijk ontwikkeltraject te laten uitgroeien dat evolueert in de tijd. Daarbij moet niet de zachte kant van circulariteit vergeten worden: de sociale kant.
2. Best value procurement biedt genoeg openingen om prestatie-eisen op circulariteit te stellen. Wel blijft het voor organisaties die aanbestedingsplichtig zijn, nodig om alles tijdens het gehele aanbestedingsproces te noteren. Bovendien sluit het partijen uit die geen praktijkervaring kunnen overleggen.
3. Je kunt ook via innovatief aanbesteden eerst een vormvrije marktconsultatie houden. Dit laatste is nuttig om kennis te vergaren en bovendien neemt de markt het traject serieuzer.
4. Individuele gesprekken met marktpartijen is veel informatiever dan een gezamenlijk gesprek.
5. De kennis die je al hebt, delen met opdrachtnemers, werkt goed.
6. Als je zelf niet de kennis hebt om de offertes te beoordelen, kunnen bureaus dit doen.

Juridische aspecten van circulair inkopen

Tekst nog maken op basis van de antwoorden op de volgende vragen:

hoe veel extra inspanningen levert het contractbeheer hiervan op t.o.v. regulier? Wie beheert een contract en wie controleert? Zijn er meer administratieve lasten voor beide partijen? Hoe los je het probleem op dat degene die het onderhoud moet garanderen, niet op de werkvloer aanwezig is? RAI en Zaanstad zeiden dat ze toch een eerste lijns onderhoudsploeg zelf hebben die de storingen meteen kan oppakken. Hoe dik zijn de bijlagen bij het contract? Wat moet daar allemaal in staan? Wat kost het opstellen van zo'n juridisch contract? Speelde het opstalrecht een belangrijke rol? Je moet dit materieel vastleggen voor het geval de eigenaar failliet gaat. Dan ben je namelijk eigenaar van een kadastraal stukje grond. Nagelvaste producten leveren daardoor meer problemen op juridisch. Wat ook een belemmering kan vormen zijn de belastingregels. Deze schrijven voor dat je meteen de eerste jaren moet afschrijven tot 10% van de waarde. Dan is er formeel weinig restwaarde meer over als je least. Heeft ABN AMRO hiermee ook te maken gehad?

Rol van startups in circulair inkopen

Startups kunnen met innovatieve initiatieven bijdragen aan circulair inkopen.

Dit kunnen startende maar ook bestaande bedrijven zijn. Door startups te adopteren kunnen organisaties als launching customer optreden en daarmee nieuwe ontwikkelingen een kans geven op de markt. Ook kunnen startups complementair zijn in de ontwikkeling van een innovatief aanbestedingstraject met bestaande bedrijven.

Een virtuele bibliotheek van circulaire startups die de Amsterdam Economic Board wil faciliteren, wordt zinnig gevonden. De Board biedt aan een overzicht te maken van bestaande websites voor circulair aanbod en een virtuele kaart te ontwikkelen met alle startups in Nederland die circulaire producten aanbieden. Amsterdam Economic Board heeft op 22 februari 2018 een fysiek startup matching event georganiseerd op verzoek van de Community. Hierbij waren 32 inkopers en 20 startups aanwezig.

Zie: *Inspiratieboek 20 showcases Biobased Inkopen, RVO en ABN-AMRO reststromen bundel*

Aanbestedingsproces: Good & Bad Practices

Voor Good & Bad Practices: Zie Brochure duurzaam aanbesteden en website Pianoo circulair inkopen.

De prestatie-eisen voor circulair inkopen variëren per productgroep. Verschil moet gemaakt worden tussen *eisen* (randvoorwaarden) en *criteria* (waarop marktpartijen zich kunnen onderscheiden). Daarnaast speelt de verhouding tussen prijs en kwaliteit (waarbij kwaliteit wordt beoordeeld op basis van de criteria), en de manier van beoordeling van verschillende aspecten. Opdrachtgevers zijn (vaak) geen expert in de markt waarin zij een product uitvragen. Daarom is contact tussen de markt (over wat mogelijk is) wenselijk, zodat op basis daarvan gezamenlijke ambities kunnen worden bepaald. Zie website Pianoo voor voorbeelden van circulaire inkooptrajecten die in ontwikkeling zijn.

True price richt zich op het waarderen van producten en diensten op alle dimensies (PPP). Het bedrijf **True Price** is hierin gespecialiseerd : info@trueprice.org.

amsterdam economic board

Ervaringen van ABN AMRO en AM: aanbevelingen

Voorbeeld Circl paviljoen van ABN AMRO:

- Houd je aan de wettelijke eisen (bijvoorbeeld i.v.m. veiligheidseisen)
- Zet altijd een concurrentiegericht dialog op
- Samenwerken en verbinden: zijn sleutelbegrippen
- Maak gebruik van rapid circular contracting : <https://docs.com/SCE-RCC/4997/nl-rapid-circular-contracting>
- Bereken de true value: dat is de toegevoegde waarde van circulair bouwen
- Onderschat de juridische aspecten niet
- Zie het proces als een avontuur: creativiteit en voortschrijdend inzicht meenemen hoort daarbij

Voorbeeld Bijlmer Bajes: AM

- Maak circulariteit tastbaar
- Ga uit van learning by doing
- Benut schaal om kostenreductie te realiseren
- Betrek leveranciers bij je ambities

Vijf prioriteiten voor circulair inkopen en aanbesteden waarop deelnemers zich willen richten

Top 5

1. Circulair slopen en bouwen/renoveren (samenwerking gewenst via initiatief Bouw in de Metropool Regio Amsterdam)
2. Catering (te specifiek per organisatie): samenwerking minder nodig
3. Kantoormeubilair/inrichting (b.v. licht, vloeren en meubels): al voldoende dynamiek in de markt; samenwerking minder nodig
4. ICT apparatuur en gebruik servers (samenwerking gewenst)
5. Afvalstromen in de KWD (kantoren, winkels en detailhandel) sector (samenwerking gewenst)

Punten 1, 4 en 5: Amsterdam Economic Board neemt het voortouw.
amsterdam economic board

amsterdam economic board

Amsterdam Economic Board

j.m.cramer@uu.nl

m.brasz@amecboard.com

www.amsterdameconomicboard.com

I amsterdam.